

Идалыкын этноблогерже

Илыш саман ончыко кая, меат пеленже. Пытар-тыш жапыште марий тўвыра интернетыште кумдан виянын шога. Тидлан түрлө йөн чучылталтеш. Икте, кызытсе саман дене келшышын, түрлө технологийм интернетыште марлашке кусара, весе онлайн конкурсым эртар.

Теве шукерте огыл Рос-сий кўкшытан «Идалыкын этноблогерже» конкурс мучашлалтын. Блог тачысе кечын соцкыллаште кугу верым айла. Конкурсын тўн условийже – блогым вўдымаш. Конкурсын участникше-влак-лан түрлө йылме дене блогым вўдаш йөн пуалтын. Мутлан, марий, моқша, татар, чуваш, руш йылмыла дене. Ты конкурсыш Рос-сийын түрлө регионжо гыч блогер-влак ушненыт. Кеч тиде конкурс пўтын элым авалтен, чонышто кугешнамаш, вет конкурсын шочмо верже – Марий Эл. Мероприятий тений кокымшо гана эртен. Тидлан моткоч пенгыдын тудын организаторжо Эльвира Куклина шога. Ты проектым Президент грантын полшымыж дене «ИНТЕЛЛЕКТУАЛ» тўвыра-увер рўдер илышыш шындара. Кенгежымсе сезон 27 июньшто «Этноблогинг тайм» медиафорум ден почылтын.

Тений ты проектын мероприятийже-влак «ИНТЕЛЛЕКТУАЛ» тўвыра-увер рўдерын 10 ияш лўмгечыжлан пўлеклалтыныт. Самырык блогер-влак «Идалыкын постшо», «Идалыкын этноблогерже», «Самырык этноблогер» номинациялаште таңасеныт. Участник-влак түрлө воркшоп, тренинг, лекций, мастерлык-классыште участвоватленыт. Ты меропри-

ятийш кумдан палыме енг-влак эксперт семын ушненыт. Тыште Евгения Михайловна, Айказ Микаеляным, Денис Николиным, Кристина Кадыковам, Ангелина Грохольская да молымат палемдаш лиеш. Медиафорумышто участник-влак «СМИ да коммерческий огыл организаций-влак кокласе кыл», «Интернетыште автор права» да моло теме-влак неген кангашеныт.

Тачысе кечын сенгыше-влакын лўмышт пале. Анастасия Патрушева ден Йошкар-Оласе 31-ше №-ан школын 7 «Б» классын тунемшыже-влак, тыгак Оксана Белкина (Мордва республик) спецприз дене палемдалтыныт. «Самырык этноблогер» номинацияыште Генрих Немчинов (Коми республик), «Идалыкын постшо» номинацияыште Арина Беленирова (Алтайский край), «Идалыкын блогшо» номинацияыште Карина Шейфер (Самара ола) гыч сенгыше радамыш лектыныт.

А теве гран-прим «Идалыкын этноблогерже» номинацияыште Шернур район Кугу Мушко ялын ўдыржө, «Кугарня» газетын паша-енже Вероника Мустаева налын **(снимкыште)**. Самырык этноблогер шке блогшы Instagram соцкылыште виянда. Тудо подписчикше-влакым марий тўвыра, муро, чиём, кочкыш, йўлаж дене палдара. Ме Вероника дене вашлийын мутланышна, тудо «Шернур вел» газетлан тыге палдарыш:

«Конкурсыш ушнаш кумыл кодшо ийынак лийын, икымше ошкылым ышташ ямде лийын омыл. Тидлан материалымат погыман, шымлыман. Тылеч вара 2020 ий август тылзе гыч шке

лаштыкем пойдараш тўналынам. Тений, конкурсыш йодмашым колтымеке, шуко шоненам, кўлеш мо тиде мыланем, могай пайдам конден кертеш мыйым пашам. Чыным ойлаш гын, лўдмаш лийын, туге гынат, пашамлан сай акым пуэныт, тидым «Идалыкын этноблогерже» премий пенгыдемда. Мо куандара, вес кундемшыте илыше марий-влак мутланымашке ушнат, шке йўла, чиём ойыртемшыт нерген возат. Йочалан лўмым пуымо шотышат проблемым нўлталам. Кунам енг-влак ушнат, шке шонымашыштым возат, тунам умылет – пашам арам от ыште, калык верч тыршет. Моло-влакын пашаштым эскеренам, шке пашамым эше ик гана шымлен тагастаренам. Мыйын шонымаште ты конкурсын кўлешлыкше моткоч кугу. Кызыт самырык-влак чыланат соцкыллаште улыт, кугу текстым лудаш огыт йўрате, а соцкыл улмылан кўра, ме кўчыкын да рашын, фото але видео дене пырля калык-лан палдарен кертына. Лач мыят тыгай шонымаш дене ушненам. Мыйын шонымаште ты конкурсым кумданракын шараш кўлеш, тек моло калыкат ушнат. Вет ме чыла калык нерген пален налын огына керт, а интернет полшымо дене калыкын «шылын кодшо» ойыремже дене палыме лийын кертына. Сенгыше радамыш логалам манын вученам, но тыгодым, ўшанен омыл. «Идалыкын этноблогерже» чаплўм ончыкшымат калык верч тыршаш кумылым ылыжта».

Вероникан лаштыкше чўчыкын темлымаш радамыште коеш. Тиде конкурсыш ушнаш эше ик амал лийын. 2020 ийыште В. Абукаев-Эмгак лўмеш «Ший

памаш» конкурсышто шке мастерлыкшым терген. Чаманен каласыман, сенгыше радамыш логалын огыл. Ты конкурсышто блогер направленийым да телевиденийым ик номинацияыш пуртен улыт. Тылеч вара Вероникан кумылжо йўрешеш волен. Умбақыже пашам вораңдараш кў тўгалеш? Ты пагытыште коллегыже-влак А. Яковлева дене Н. Моисеева кумылан ден шогеныт. Тыге Вероникан чоныштыжо пашам умбакыже шуяш кумылым сочыктеныт. Ик вере омса петыралтын гын, пел ий гыч вес омса почылтын. «Ты сенгымашыште кол-

легем-влакынат суапышт уло», – вавештыш тудо. Вероникам уло кумылын саламлена, тўвыра аланыште лектышым да сенгымашым тыланена!

Кызыт «ЭтноБлогинг тайм» проектын участникше-влак умбакыже пашам ышат. Теве 28 июнь гыч 7 июль марте этноблогер-влак «Путь этноблогера» этнотурист семинарыште опытым погеныт. Ончылнышт эше ик задаче – Марий Элысе каныме базе-влакым шымлаш.

Дима ВЕДЕНЬКИН
Фотом еш архив деч налме.

Краеведений

Книгагудо гыч экспедицийыш

Чылдемыр ялысе книгагудо шукерте огыл у сыным налын. Книгагудо вуйлатыше Р.С. Богданова түрлө шўрыным авалташ тырша. Йоча-влак дене пашам ыштымаш тудлан куаным гына конда.

Раисия Сергеевна пашажым моткоч йўрата, шке лудшыжо-влакым эре вуча. Куд ий ончыч «Нашей родины начало» лўман проектым возен. Тиде программым кажне кум ий гыч уэмда, иктаж-могай у вавталтышым пурта. Ты программе шуко мероприятий, краеведений экспедиций, түрлө теме-влак-лан пўлеклалтше выставке-влак дене пойдаралтеш. Каласыман, книгагудо шуко направлений-влак дене па-

шам ышта. Поснак жапым краеведенийлан ойыра.

Тений кенгежым книгагудо вуйлатыше ден йоча-влак кок экспедицийыш миен коштыныт. Икымшыже лач И. Бердинский, В. Бердинский, В. Шапкинын шочмо верышкышт – Тумерсола ялышке лийын. Йоча-влак тыгай мероприятийыш уло кумылын ушнат, лўмлө музыкант, литератор-влакын шочмо верыштым, илыш корныштым шымлаш нунылан кугу куан.

Кокымшо экспедиций – Чылдемыр ял деч 1,5 км менге тораште верланыше Изи Мушко ялышке. Ожно ялыште 34, кызыт 8 сурт веле кодын, туге гынат ял ила. Тиде верым шым-

Тумерсола ялыште

лаш теве могай амал лийын – тыште кумдан палыме енг-влак шочыныт да йоча, самырык жапыштым эртареныт. Мутлан, Владимир Андреевич Иванов – кумдан палыме марий сўретче. Тудо 1938 ий пургыж тылзын 12-шо кечынже шочын,

шинчымашым Кугу Коклала школышто поген. 13 ий утла Йошкар-Оласе художественный училищыште черчений ден ИЗО предмет-влакым вўден. В.А. Ивановын паша-же-влак вес эллаште частный коллекцийыш пурталтыныт. Москошто, Югославийын

посольствыштыже выставкыже-влак лийыныт.

«Мом мый палем, тудым йоча-влак-лан намиен шукташ тыршем. Жап моткоч писын кая, эртышым радамлен, ончык ўшан дене ошкылаш кўлеш. Ме тидым огына ыште гын, тыгай историй-влак йўршын мондалтыт», – палемдыш Раисия Сергеевна.

Экспедиций-влакым эртарымеке, йоча-шамыч шымлымаш пашам возат, брошюрым але буклетым савыктат. Самырык исследователь-влакын планыштышт эше шуко экспедиций. Тышке кажне кумылан йоча ушнен кертеш.

Дима ВЕДЕНЬКИН
Р. Богданован фотожо.